

Ε' ΠΡΟΣΥΝΟΔΙΚΗ ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΔΙΑΣΚΕΨΙΣ

Σαμπεζύ-Γενεύη, 10-17 Ὀκτωβρίου 2015

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΟΙΠΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

1. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, οὕσα ἢ Μία, Ἁγία, Καθολική καί Αποστολική Ἐκκλησία, ἐν τῇ βαθεῖα ἐκκλησιαστικῇ αὐτοσυνειδησίᾳ αὐτῆς πιστεύει ἀκραδάντως ὅτι κατέχει κυρίαν θέσιν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς προωθήσεως τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν ἐντὸς τοῦ συγχρόνου κόσμου.

2. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία θεμελιωῖ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ γεγονότος τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ἐπὶ τῆς κοινωνίας ἐν τῇ Ἁγίᾳ Τριάδι καί τοῖς μυστηρίοις. Ἡ ἐνότης αὕτη ἐκφράζεται διὰ τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς καί τῆς πατερικῆς παραδόσεως καί βιοῦται μέχρι σήμερον ἐν αὐτῇ. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει τὴν ἀποστολήν καί ὑποχρέωσιν ἵνα μεταδίδῃ καί κηρύττῃ πᾶσαν τὴν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ καί τῇ Ἱερᾷ Παραδόσει ἀλήθειαν, ἣτις καί προσδίδει τῇ Ἐκκλησίᾳ τὸν καθολικὸν αὐτῆς χαρακτήρα.

3. Ἡ εὐθύνη τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἐνότητα, ὡς καί ἡ οἰκουμενική αὐτῆς ἀποστολή ἐξεφράσθησαν ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Αὗται ἰδιαίτερος προέβαλον τὸν μεταξὺ τῆς ὀρθῆς πίστεως καί τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας ὑφιστάμενον ἄρρηκτον δεσμόν.

4. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀδιαλείπτως προσευχομένη «ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως», ἐκαλλιέργει πάντοτε διάλογον μετὰ τῶν ἐξ αὐτῆς διεστώτων, τῶν ἐγγύς καί τῶν μακρᾶν, ἐπρωτοστάτησε μάλιστα εἰς τὴν σύγχρονον ἀναζήτησιν ὁδῶν καί τρόπων τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων, μετέσχε τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως αὐτῆς καί συνετέλεσεν εἰς τὴν διαμόρφωσιν καί περαιτέρω ἐξέλιξιν αὐτῆς. Ἄλλωστε, ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία χάρις εἰς τό διακρίνον αὐτὴν οἰκουμενικὸν καί φιλόφρονον πνεῦμα, θεοκελεύστως αἰτούμενον «πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καί εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν» (Α΄ Τιμ.2, 4), ἀείποτε ἠγωνίσθη ὑπὲρ ἀποκαταστάσεως τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος. Διό, ἡ Ὀρθόδοξος συμμετοχή εἰς τὴν κίνησιν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν οὐδόλως τυγχάνει ξένη πρὸς τὴν φύσιν καί τὴν ἱστορίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἀποτελεῖ συνεπῆ ἔκφρασιν τῆς ἀποστολικῆς πίστεως καί παραδόσεως, ἐντὸς νέων ἱστορικῶν συνθηκῶν.

5. Οί σύγχρονοι διμερείς θεολογικοί διάλογοι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς καί ἡ συμμετοχή αὐτῆς εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν ἐρείδονται ἐπὶ τῆς συνειδήσεως ταύτης τῆς Ὁρθοδοξίας καί τοῦ οἰκουμενικοῦ αὐτῆς πνεύματος ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἀναζητήσεως, βάσει τῆς πίστεως καί τῆς παραδόσεως τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τῆς ἀπολεσθείσης ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν.

6. Κατὰ τὴν ὄντολογικὴν φύσιν τῆς Ἐκκλησίας ἡ ἐνότης αὐτῆς εἶναι ἀδύνατον νὰ διαταραχθῇ. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει τὴν ἱστορικὴν ὑπαρξιν ἄλλων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καί Ὁμολογιῶν μὴ εὐρισκομένων ἐν κοινῶνι μετ' αὐτῆς, ἀλλὰ καί πιστεύει ὅτι αἱ πρὸς ταύτας σχέσεις αὐτῆς πρέπει νὰ στηρίζονται ἐπὶ τῆς ὑπ' αὐτῶν ὅσον ἔνεστι ταχύτερας καί ἀντικειμενικώτερας ἀποσαφήνίσεως τοῦ ὅλου ἐκκλησιολογικοῦ θέματος καί ἰδιαίτερος τῆς γενικώτερας παρ' αὐταῖς διδασκαλίας περὶ μυστηρίων, χάριτος, ἱερωσύνης καί ἀποστολικῆς διαδοχῆς. Οὕτω, ἦτο εὖνους καί θετικῶς διατεθειμένη τόσον διὰ θεολογικούς, ὅσον καί διὰ ποιμαντικούς λόγους, πρὸς θεολογικὸν διάλογον μετὰ διαφόρων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καί Ὁμολογιῶν καί πρὸς τὴν συμμετοχὴν γενικώτερον εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν τῶν νεωτέρων χρόνων, ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι διὰ τοῦ διαλόγου δίδει δυναμικὴν μαρτυρίαν τοῦ πληρώματος τῆς ἐν Χριστῷ ἀληθείας καί τῶν πνευματικῶν αὐτῆς θησαυρῶν πρὸς τοὺς ἐκτός αὐτῆς, μέ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν προλείανσιν τῆς ὁδοῦ τῆς ὁδηγούσης πρὸς τὴν ἐνότητα.

7. Ὑπὸ τὸ ἀνωτέρω πνεῦμα, ἀπασαί αἱ κατὰ τόπους Ἀγιώταται Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι συμμετέχουν σήμερον ἐνεργῶς εἰς ἐπισημοὺς θεολογικοὺς διαλόγους, ἡ δὲ πλειονότης ἐξ αὐτῶν καί εἰς διαφόρους ἐθνικούς, περιφερειακοὺς καί διεθνεῖς διαχριστιανικοὺς ὀργανισμοὺς, παρὰ τὴν προκύψασαν βαθεῖαν κρίσιν εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν. Ἡ πολυσχιδὴς αὕτη δραστηριότης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πηγάζει ἐκ τοῦ αἰσθήματος ὑπευθυνότητος καί ἐκ τῆς πεποιθήσεως ὅτι ἡ ἀμοιβαία κατανόησις, ἡ συνεργασία καί αἱ κοιναὶ προσπάθειαι πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος τυγχάνουν οὐσιώδεις, «ἵνα μὴ ἐγκοπήν τινα δώμεν τῷ Εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ» (Α' Κορ. 9, 12).

8. Βεβαίως, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, διαλεγομένη μετὰ τῶν λοιπῶν Χριστιανῶν, δέν παραγνωρίζει τὰς δυσκολίας τοῦ τοιούτου ἐγχειρήματος, κατανοεῖ ὅμως ταύτας ἐν τῇ πορείᾳ πρὸς τὴν κοινὴν κατανόησιν τῆς παραδόσεως τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας καί ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ὅπερ «ὄλον συγκροτεῖ τὸν θεσμόν τῆς Ἐκκλησίας» (στιχηρὸν ἐσπερινοῦ πεντηκοστῆς), θά «ἀναπληρώσῃ τὰ ἐλλείποντα» (εὐχὴ χειροτονίας). Ἐν τῇ

έννοία ταύτη, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἰς τὰς σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον δέν στηρίζεται μόνον εἰς τὰς ἀνθρωπίνας δυνάμεις τῶν διεξαγόντων τούς διάλογους, ἀλλ' ἀπεκδέχεται πρωτίστως τὴν ἐπιστασίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐν τῇ χάριτι τοῦ Κυρίου, εὐχηθέντος «ἵνα πάντες ἐν ᾧσιν» (Ἰω. 17, 21).

9. Οἱ σύγχρονοι διμερεῖς θεολογικοὶ διάλογοι, κηρυχθέντες ὑπὸ Πανορθόξων Διασκέψεων, ἐκφράζουν τὴν ὁμόθυμον ἀπόφασιν πασῶν τῶν κατὰ τόπους ἀγιωτάτων Ὁρθόξων Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι ἔχουν χρέος νὰ συμμετέχουν ἐνεργῶς καὶ συνεχῶς εἰς τὴν διεξαγωγὴν αὐτῶν, ἵνα μὴ παρακωλύηται ἡ ὁμόφωνος μαρτυρία τῆς Ὁρθοδοξίας πρὸς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ. Ἐν ἡ περιπτώσει τοπικὴ τις Ἐκκλησία ἤθελεν ἀποφασίσει νὰ μὴ ὀρίση ἐκπροσώπους αὐτῆς εἰς τινὰ διάλογον ἢ συνέλευσιν διαλόγου, ἐάν ἡ ἀπόφασις αὕτη δέν εἶναι πανορθόδοξος, ὁ διάλογος συνεχίζεται. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ διαλόγου ἢ τῆς συνελεύσεως ἀντιστοιχῶς, ἡ ἀπουσία τοπικῆς Ἐκκλησίας τινός δέον ὅπως συζητηθῆ ὅπωςδῆποτε ὑπὸ τῆς Ὁρθόξου Ἐπιτροπῆς τοῦ διαλόγου πρὸς ἔκφρασιν τῆς ἀλληλεγγύης καὶ τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθόξου Ἐκκλησίας.

10. Τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀνακύπτουν κατὰ τὰς θεολογικάς συζητήσεις τῶν Μεικτῶν Θεολογικῶν Ἐπιτροπῶν δέν συνιστοῦν πάντοτε ἐπαρκῆ αἰτιολόγησιν μονομεροῦς ἀνακλήσεως τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῆς ἢ καὶ ὀριστικῆς διακοπῆς τῆς συμμετοχῆς αὐτῆς ὑπὸ τινος κατὰ τὸπον Ὁρθόξου Ἐκκλησίας. Ἡ ἀποχώρησις ἐκ τοῦ διαλόγου Ἐκκλησίας τινός δέον ὅπως κατὰ κανόνα ἀποφεύγηται, καταβαλλομένων τῶν δεουσῶν διορθόξων προσπαθειῶν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἀντιπροσωπευτικῆς ὀλοκληρίας τῆς ἐν τῷ διαλόγῳ τούτῳ ὀρθόξου Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐάν τοπικὴ τις Ἐκκλησία ἢ καὶ ἄλλαι τινές Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησῖαι ἀρνῶνται νὰ συμμετάσχουν εἰς τὰς συνελεύσεις τῆς Μεικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς ὀρισμένου διαλόγου, ἐπικαλούμεναι σοβαροὺς ἐκκλησιολογικούς, κανονικούς, ποιμαντικούς ἢ ἠθικῆς φύσεως λόγους, ἡ Ἐκκλησία ἢ αἱ Ἐκκλησῖαι αὗται κοινοποιοῦν ἐγγράφως τὴν ἀρνησιν αὐτῶν εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ εἰς πάσας τὰς Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας κατὰ τὰ πανορθόξως ἰσχύοντα. Κατὰ τὴν πανορθόδοξον διαβούλευσιν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀναζητεῖ τὴν ὁμόφωνον συναίνεσιν τῶν λοιπῶν Ὁρθόξων Ἐκκλησιῶν διὰ τὰ ἐφεξῆς δέοντα γενέσθαι, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἐπαναξιολογήσεως τῆς πορείας τοῦ συγκεκριμένου θεολογικοῦ διαλόγου, ἐφ' ὅσον τοῦτο κριθῆ ὀμοφώνως ἀναγκαῖον.

11. Ἡ κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν θεολογικῶν διαλόγων

ἀκολουθουμένη μεθοδολογία ἀποσκοπεῖ εἰς τε τήν λύσιν τῶν παραδεδομένων θεολογικῶν διαφορῶν ἢ τῶν τυχόν νέων διαφοροποιήσεων καί εἰς τήν ἀναζήτησιν τῶν κοινῶν στοιχείων τῆς χριστιανικῆς πίστεως, προϋποθέτει δέ τήν σχετικήν πληροφόρησιν τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας ἐπί τῶν διαφόρων ἐξελίξεων τῶν διαλόγων. Ἐν περιπτώσει ἀδυναμίας ὑπερβάσεως συγκεκριμένης τινός θεολογικῆς διαφορᾶς ὁ θεολογικός διάλογος δύναται νά συνεχίζηται, καταγεγραφομένης τῆς διαπιστωθείσης ἐπί τοῦ συγκεκριμένου θέματος θεολογικῆς διαφωνίας καί ἀνακοινουμένης τῆς διαφωνίας ταύτης πρὸς πάσας τὰς κατά τόπους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας διὰ τὰ ἐφεξῆς δέοντα γενέσθαι.

12. Εἶναι εὐνόητον ὅτι κατά τήν διεξαγωγὴν τῶν θεολογικῶν διαλόγων κοινός πάντων σκοπός εἶναι ἡ τελικὴ ἀποκατάστασις τῆς ἐν τῇ ὀρθῇ πίστει καί τῇ ἀγάπῃ ἐνότητος. Ὅπωςδήποτε ὅμως αἱ ὑφιστάμεναι θεολογικαὶ καί ἐκκλησιολογικαὶ διαφοραὶ ἐπιτρέπουν ποιάν τινα ἱεράρχησιν ὡς πρὸς τὰς ὑφισταμένας δυσχερείας διὰ τήν πραγμάτωσιν τοῦ πανορθόδοξου τεθειμένου σκοποῦ. Ἡ ἑτερότης τῶν προβλημάτων ἐκάστου διμεροῦς διαλόγου προϋποθέτει διαφοροποιήσιν μὲν τῆς τηρηθησομένης ἐν αὐτῷ μεθοδολογίας, ἀλλ' οὐχί καί διαφοροποιήσιν σκοποῦ, διότι ὁ σκοπός εἶναι ἐνιαῖος εἰς πάντα τοὺς διαλόγους.

13. Ἐν τούτοις, ἐπιβάλλεται, ἐν περιπτώσει ἀνάγκης, ὅπως ἀναληφθῇ προσπάθεια συντονισμοῦ τοῦ ἔργου τῶν διαφόρων Διορθόδοξων Θεολογικῶν Ἐπιτροπῶν, τοσοῦτ' ἢ μᾶλλον ὅσῳ ἢ ὑπάρχουσα ἄρρηκτος ὄντολογικὴ ἐνότης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρέπει νά ἀποκαλύπτηται καί ἐκδηλοῦται καί ἐν τῷ χώρῳ τῶν διαλόγων τούτων.

14. Ἡ περὶ τῶν οἰουδήποτε ἐπισήμως κηρυχθέντος θεολογικοῦ διαλόγου συντελεῖται διὰ τῆς ὀλοκληρώσεως τοῦ ἔργου τῆς ἀντιστοίχου Μεικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅποτε ὁ Πρόεδρος τῆς Διορθόδοξου Ἐπιτροπῆς ὑποβάλλει ἐκθεσιν πρὸς τὸν Οἰκουμενικόν Πατριάρχην, ὁ ὅποιος, ἐν συμφωνίᾳ καί μετὰ τῶν Προκαθημένων τῶν κατά τόπους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, κηρύσσει τήν λήξιν τοῦ διαλόγου. Οὐδεὶς διάλογος θεωρεῖται περατωθεὶς πρὶν ἢ κηρυχθῆ ἡ λήξας διὰ τοιαύτης πανορθόδοξου ἀποφάνσεως.

15. Ἡ μετὰ τήν τυχόν ἐπιτυχῆ ὀλοκλήρωσιν τοῦ ἔργου θεολογικοῦ τινος διαλόγου πανορθόδοξος ἀπόφασις διὰ τήν ἀποκατάστασιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας δέον ὅπως ἐρείδηται ἐπὶ τῆς ὁμοφωνίας πασῶν τῶν κατά τόπους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν.

16. Ἐν ἐκ τῶν κυρίων ὀργάνων ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως εἶναι τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν (Π.Σ.Ε.). Ὁρισμέναι

Ὁρθόδοξαι Ἐκκλησίαι ὑπῆρξαν ἰδρυτικά μέλη καί ἐν συνεχείᾳ ἅπασαι ἀπέβησαν μέλη αὐτοῦ. Τό Π.Σ.Ε. εἶναι ἐν συγκεκροτημένον διαχριστιανικόν σῶμα, παρὰ τό γεγονός ὅτι τοῦτο δέν συμπεριλαμβάνει ἀπάσας τάς Χριστιανικάς Ἐκκλησίας καί Ὁμολογίας. Παραλλήλως, ὑφίστανται καί ἄλλοι διαχριστιανικοί ὀργανισμοί καί περιφερειακά ὄργανα, ὡς ἡ Διάσκεψις τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν (Κ.Ε.Κ.) καί τό Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν Μέσης Ανατολῆς (Σ.Ε.Μ.Α.). Ταῦτα μετά τοῦ Π.Σ.Ε. πληροῦν σημαντικήν ἀποστολήν διά τήν προώθησιν τῆς ἐνότητος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι Γεωργίας καί Βουλγαρίας ἀπεχώρησαν ἐκ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ἡ μὲν πρώτη ἐν ἔτει 1997, ἡ δέ δευτέρα ἐν ἔτει 1998, ὡς ἔχουσαι ἰδίαν αὐτῶν γνώμην περὶ τοῦ ἔργου τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν καί οὕτω δέν συμμετέχουν εἰς τάς ὑπ' αὐτοῦ καί τῶν ἄλλων διαχριστιανικῶν ὀργανισμῶν δραστηριότητας.

17. Αἱ Ὁρθόδοξοι κατά τόπους Ἐκκλησίαι-μέλη τοῦ Π.Σ.Ε., μετέχουν πλήρως καί ἰσοτίμως ἐν τῷ ὀργανισμῷ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν καί συμβάλλουν δι' ὅλων τῶν εἰς τήν διάθεσιν αὐτῶν μέσων εἰς τήν μαρτυρίαν τῆς ἀληθείας καί τήν προαγωγήν τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπεδέχθη προθύμως τήν ἀπόφασιν τοῦ Π.Σ.Ε. νά ἀνταποκριθῇ εἰς τό αἴτημά της περὶ συστάσεως Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς διά τήν Ὁρθόδοξον συμμετοχήν εἰς τό Π.Σ.Ε., συμφώνως πρός τήν ἐντολήν τῆς Διορθοδόξου Συναντήσεως τῆς Θεσσαλονίκης (1998). Τά ὑπό τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς καθιερωθέντα κριτήρια, τά ὅποια προετάθησαν ὑπό τῶν Ὁρθοδόξων καί ἐγένοντο δεκτά ὑπό τοῦ Π.Σ.Ε., ὠδήγησαν εἰς τήν σύστασιν τῆς Μονίμου Ἐπιτροπῆς Συνεργασίας καί Συναινέσεως, ἐπεκυρώθησαν καί ἐνετάχθησαν εἰς τό Καταστατικόν καί εἰς τόν Κανονισμόν λειτουργίας τοῦ Π.Σ.Ε.

18. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πιστή εἰς τήν ἐκκλησιολογίαν αὐτῆς, εἰς τήν ταυτότητα τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῆς δομῆς καί εἰς τήν διδασκαλίαν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, συμμετέχουσα ἐν τῷ ὀργανισμῷ τοῦ Π.Σ.Ε., οὐδόλως ἀποδέχεται τήν ἰδέαν τῆς «ἰσότητος τῶν Ὁμολογιῶν» καί οὐδόλως δύναται νά δεχθῇ τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ὡς τινα διομολογιακὴν προσαρμογήν. Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, ἡ ἐνότης ἢ ὅποια ἀναζητεῖται ἐν τῷ Π.Σ.Ε. δέν δύναται νά εἶναι προῖον μόνον θεολογικῶν συμφωνιῶν, ἀλλά καί τῆς ἐν τοῖς μυστηρίοις τηρουμένης καί βιουμένης ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἐνότητος τῆς πίστεως.

19. Αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι-μέλη θεωροῦν ὡς ἀπαραίτητον ὄρον τῆς συμμετοχῆς εἰς τό Π.Σ.Ε. τό ἄρθρον-βάσιν τοῦ Καταστατικοῦ αὐτοῦ, συμφώνως τῷ ὁποίῳ, μέλη αὐτοῦ δύνανται νά εἶναι μόνον αἱ Ἐκκλησίαι καί

αί Όμολογίαί, αί αναγνωρίζουσαι τόν Κύριον Ίησοῦν Χριστόν ὡς Θεόν καί Σωτήρα κατά τάς Γραφάς καί ὁμολογοῦσαι τόν ἐν Τριάδι Θεόν, Πατέρα, Υἱόν καί Άγιον Πνεῦμα κατά τό Σύμβολον Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως. Ἔχουν δέ βαθεΐαν τήν πεποιθήσιν ὅτι αἱ ἐκκλησιολογικαί προϋποθέσεις τῆς Δηλώσεως τοῦ Toronto (1950), τιτλοφο-ρουμένης «Ἡ Ἐκκλησία, αἱ Ἐκκλησίαι καί τό Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν» εἶναι κεφαλαιώδους σημασίας διά τήν Ὁρθόδοξον συμμετοχήν εἰς τό Συμβούλιον. Ὅθεν, αὐτονόητον, ὅτι τό Π.Σ.Ε. δέν εἶναι καί ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἐπιτρέπεται νά καταστῆ ὑπέρ-Ἐκκλησία. «Σκοπός τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν δέν εἶναι νά διαπραγματεύεται ἐνώσεις μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπερ δύναται νά γίνη μόνον ὑπό τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐνεργουσῶν ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας, ἀλλά νά φέρῃ τάς Ἐκκλησίας εἰς ζῶσαν ἐπαφήν πρός ἀλλήλας καί νά προαγάγῃ τήν μελέτην καί συζήτησιν τῶν ζητημάτων τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος» (Δήλωσις τοῦ Toronto, § 2).

20. Αἱ προοπτικά τῶν θεολογικῶν διαλόγων τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας μετά τῶν ἄλλων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καί Όμολογιῶν προσδιορίζονται πάντοτε ἐπί τῆ βάσει τῶν κανονικῶν κριτηρίων τῆς ἤδη διαμορφωμένης ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως (κανόνες 7 τῆς Β΄ καί 95 τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῶν συνόδων).

21. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπιθυμεῖ τήν ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου τῆς Ἐπιτροπῆς «Πίστις καί Τάξις» καί μετ' ἰδιαίτερου ἐνδιαφέροντος παρακολουθεῖ τήν μέχρι τοῦδε θεολογικήν αὐτῆς προσφοράν. Ἐκτιμᾷ θετικῶς τά ὑπ' αὐτῆς ἐκδοθέντα θεολογικά κείμενα, τῆ σπουδαία συνεργία καί ὀρθοδόξων θεολόγων, τά ὅποια ἀποτελοῦν ἀξιόλογον βῆμα εἰς τήν Οἰκουμενικήν Κίνησιν διά τήν προσέγγισιν τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐν τούτοις ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διατηρεῖ ἐπιφυλάξεις διά κεφαλαιώδη ζητήματα πίστεως καί τάξεως.

22. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θεωρεῖ καταδικαστέαν πᾶσαν διάσπασιν τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, ὑπό ἀτόμων ἢ ομάδων, ἐπί προφάσει τηρήσεως ἢ δῆθεν προασπίσεως τῆς γνησίας Ὁρθοδοξίας. Ὡς μαρτυρεῖ ἡ ὅλη ζωή τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, ἡ διατήρησις τῆς γνησίας ὀρθοδόξου πίστεως διασφαλίζεται μόνον διά τοῦ συνοδικοῦ συστήματος, τό ὅποϊον ἀνέκαθεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπετέλει τόν ἀρμόδιον καί ἔσχατον κριτήν περὶ τῶν θεμάτων πίστεως.

23. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει κοινήν τήν συνείδησιν περὶ τῆς ἀναγκαιότητος τοῦ διαχριστιανικοῦ θεολογικοῦ διαλόγου, διό καί κρίνει ἀναγκαῖον νά συνοδεύηται οὗτος πάντοτε ὑπό τῆς ἐν τῷ κόσμῳ μαρτυρίας

διά πράξεων ἀμοιβαίας κατανοήσεως καί ἀγάπης, αἱ ὁποῖαι ἐκφράζουν τήν «ἀνεκκλήτην χαράν» τοῦ Εὐαγγελίου (Α' Πέτρ. 1, 8), ἀποκλειομένης πάσης πράξεως προσηλυτισμοῦ ἢ ἄλλης προκλητικῆς ἐνεργείας ὁμολογιακοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Ὑπό τό πνεῦμα αὐτό, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θεωρεῖ σημαντικόν ὅπως ὅλοι οἱ χριστιανοί, ἐμπνεόμενοι ὑπό τῶν κοινῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς πίστεως ἡμῶν, προσπαθήσωμεν νά δώσωμεν εἰς τά ἀκανθώδη προβλήματα, διά τῶν ὁποίων προκαλεῖ ἡμᾶς ὁ σύγχρονος κόσμος, μίαν ὀλοπρόθυμον καί ἀλληλέγγυον ἀπάντησιν, βασιζομένην εἰς τό ἰδανικόν πρότυπον τοῦ ἐν Χριστῷ καινοῦ ἀνθρώπου.

24. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει συνειδησιν τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ κίνησις πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν λαμβάνει νέας μορφάς, ἵνα ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς νέας συνθήκας καί ἀντιμετώπισῃ τὰς νέας προκλήσεις τοῦ συγχρόνου κόσμου. Εἶναι ἀπαραίτητος ἡ συνέχισις τῆς μαρτυρίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τόν διηρημένον χριστιανικόν κόσμον ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως καί πίστεώς της.

Δεόμεθα ὅπως οἱ χριστιανοί ἐργασθῶσιν ἀπό κοινοῦ, ὥστε νά ἀποβῇ ἐγγύς ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ Κύριος θά ἐκπληρώσῃ τήν ἐλπίδα τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καί «γενήσεται μία ποιμνὴ, εἰς ποιμήν» (Ἰω. 10, 16).

Σαμπεζύ, 15 Ὀκτωβρίου 2015

† ὁ Περγάμου Ἰωάννης, Πρόεδρος

† ὁ Καλῆς Ἐλπίδος Σέργιος

† Μητροπολίτης Δαμασκηνός (Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας)

† ὁ Καπιτωλιάδος Ἡσύχιος

† ό Βολοκολάμσκ Ίλαρίων

† ό Μαυροβουνίου καί Παραθαλασσίας Αμφιλόχιος

† ό Τιργκοβιστίου Νήφων

† ό Βάρνης Ίωάννης

† ό Ζουκίδι καί Τσαΐσι Γεράσιμος

† ό Πάφου Γεώργιος

† ό Περιστερίου Χρυσόστομος

† ό Σιεματίτσε Γεώργιος

† ό Κορυτσᾶς Ίωάννης

† ὁ Μιχαλόβτσε Γεώργιος

† ὁ Ἑλβετίας Ἰερεμίας, Γραμματεὺς ἐπὶ τῆς Προπαρασκευῆς
τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου